

ՀԱՄԱՌՈՏ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՑ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԱՐՎԵՍՏ ԵՎ ԿՅԱՆՔ

ԱՆՁՄԱՀԱՏՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՆԻԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱԺԱ-
ՆՈՐԴՆԵՐԸ:— Հայգրթի գրախանութները լինել են
գնորդներով: Բազմաթիվ բանվորներ, ծառայողներ,
գիտություն, արվեստի բնագավառների աշխատողներ,
ուսանողներ, տնային տնտեսուհիներ բաժանորդա-
գրվում են դրախանութային:

Ներկայումս «Լեւոպոլիսկայի» ավելի քան 15.000 աշխատավորներ բազմահատոր հրատարակությունների բաժանորդներ են: Հայգրքի գրախանութները նրանց մատակարարում են մոտ 80 անուն գրականություն: Լեմեն օր Երևանից «Լեւոպոլիսկայի» շրջաններն են ուղարկվում քաղաքական գրականության նոր լույս տեսած երկեր, «Սովետական մեծ հանրագիտարան»ի հատորները, իսկ գրականության համաշխարհային գրականությունը դասական հնդկականների և սովետական գրողների ստեղծագործությունները:

«Եղիկ տականք մեծ հանրագիտարան»-ի երկրորդ հրատարակությանը ներկայումս բաժանորդագրվել են տասն անգամ ավելի մարդիկ, քան առաջին հրատարակության ժամանակ:

Բազմաթիվ աշխատավորներն ատանում են «Սովետական բժշկության փորձը Հայրենական Մեծ պատերազմի ժամանակ», «Գլուխատնտեսական հանրագիտարան» Բազմահատոր հրատարակությունները, Լ. Ն. Տոլստոյի, Ն. Վ. Գոգոլի, Օ. Բալզակի, Ալ. Երկամեդադի և ուրիշ գրողների նոր հրատարակվող երկերը:

ՇԻՐԱԿԱՆԱԳԻՆԻ «ՔԱՆՈՍ» ՎԵՊԸ ՎՐԱՅՆԵՐՆԵՐՆԵՐԸ... Վրաստանի Պետական հրատարակչության՝ «Մասիսգամի» հրատարակչությամբ վրացերեն լեզվով լույս տեսավ հայ գեղարվեստական գրականության աչքի ընկնող ստեղծագործություններից մեկը՝ Ալեքսանդր Շիրվանզադեի «Քառոս» վեպը:

Վեպը վրացիներն են թարգմանել Ի. Տառիշվիլին և Ս. Ավչյանը: Գրքի խմբագիրն է Արտ. Գավթյանը: Վեպին կցված է գրադասագետ Վ. Շիրաձեի քննարկ-ձևի ներածական հոդվածը, Գրքի զինղրխատարկան ձե-վավորները կատարել է նկարիչ Գ. Ռոնժիշվիլին:

Գիրքը լույս է տեսել 5.000 օրինակ տիրաժողով:
ՀԱՅ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԵՐԿԻՐԸ ԺՈՂՈՎԱԴԱՆԱՆ ԴԵՄՈ-
ԿՐԱՏԻԱՑԻ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՈՐԿՆԵՐԻ ԼԵԶՈՒՆԵ-
ՐՈՎ:— Ժողովրդական դեմոկրատիայի արկունքի ժո-

դովորեցնեց բացառիկ հետաքրքրություն են ցուցաբերում դեպի սովետական զբաղմունքները, Գերմանական դեմոկրատական ռեսպուբլիկայի, Հեհնառա-նի, Բուլղարիայի, Չեխոսլովակիայի և մյուս դեմո-կրատական երկրների հրատարակչույթյունները ամեն տարի թարգմանում և հրատարակում են սովետական շատ գրողների երկեր, որոնց մեջ գեղարվեստական վառ գույներով պատկերվում են աշխատավոր ժողո-վրդի բազմաբովանդակ սուրջյան, Սովետական Միու-թյան առաջատար դերը՝ խաղաղության ամրապնդ-ման, ժողովուրդների նվազաբնակության և համադուր-ժակցության բնագավառում:

Ռուս և սովետական մշուս ժողովուրդների գրական-

նության լավագույն նմուշների հետ հրատարակվում են նաև հայ դասական և ժամանակակից գրողների երկերը:

Ռուսներն հրատարակված «Հայկական նոթլերներ» ժողովածուն թարգմանվել է Գերմանական Դիմոկրատական Ռեսպուբլիկայում Ժողովածուում զետեղված են Գրիգոր Զոհրապի, Նրուսանի, Նար-Դուսի, Նրվանդ Օտյանի, Հակոբ Պարոնյանի, Լուիճանես Թումանյանի, Երվանդազեի, Ավետիք Իսահայանի, Դերենիկ Դեմիրճյանի, Ստեփան Զորյանի, Մ. Մանվելյանի և այլ հեղինակների նոթլերնրից (նորավանդ)։ Գիրքը ձևավորված է շքեղ, յուրաքանչյուր նոթլն սկսվում է բովանդակության համապատասխան զարդանկարով։

Այդ ժողովածուն հրատարակվել է նաև Լեհերեն և չինարեն:

Ստեփանն Զորյանի «Մի կյանքի պատմություն» վեպը
Լեհերեն հրատարակվել է 10.340 օրինակ տիրաժողով,
իսկ մանկական պատմական ժողովածուն՝ 10.500
օրինակ: ՍովետաՄիացիայի հնդկական գործերը լա-
րնդունելություն են գտել ընկերությունների մոտ:

ժողովրդական դեմոկրատիայի երկրներում լայն ընդունելությամբ է գտել նաև Նաիրի Զարյանի «Հացալվան» վեպը։ Վեպը հետաքրքրությամբ են կարդում նոր կյանք կառուցող Բուլղարիայի, Զիխտովակիայի, Լեհաստանի աշխատավորները։ «Հացալվան»ը լեհերեն լույս է տեսել 10.000, բուլղարերեն՝ 4.000, չեխերեն՝ 15.500 օրինակ տիրաժով։ Բուլղարական և չեխական հրատարակչություններն ունեն աստաղաբաններ, ուր խոսվում է հեղինակի կյանքի և գրական գործունեության մասին։

Վ. Անանյանի «Սևանի ափին» վիպակը թարգմանվել է գերմաներեն (20.000 օրինակ), չեխերեն՝ (10.000), լեհերեն (10.000), բուլղարերեն՝ (4.000) և ալբաներեն՝ (3.000), Այդ երկրների աշխատավորները և հասկապես երիտասարդ ընթերցողները մեծ սիրով են կարդում Սովետական Հայաստանի պատանի ընթերցողների մասին գրված այդ հեռագրերի երկը։ Ահա թե ինչ է գրվում «Սևանի ափին» վիպակի գերմաներեն հրատարակության առաջաբանում։

«Հայաստանում, Սևանի ափին ապրում է ուրախ ու
երջանիկ երիտասարդություն. նա ապրում է մի աշն-
պիսի երկրում, որը նրան տալիս է բոլոր հնարաբո-
րությունները՝ դարգանալու ըստ իր ընդունակություն-
ների և հակամենքի: Այդ երիտասարդությունը ուժեղ է
և ամուր, նա ձևավորվում ու դաստիարակվում է կո-
նկետիվի մեջ, կոնկրետին է ուղղություն տալիս նրա
դարձադասում և նոր, ավելի բարձր աստիճանի հաս-
ցընում նրան: Գործունեության կորույթ, ստեղծագոր-
ծական կոտորակազմը և խղճախոսը նրան տանում են
դեպի գիտությունները և տեխնիկայի բարձունքները»:

Սովետաճալ գրողները լավագուճն երկերը թարգմանվում են նաև մյուս ժողովուրդների լեզուներով՝ և՛ ամենուրեք լայն ուշադրության արժանանում:

ԳեղԱՐԿԵՍՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ 1953 ԹՎԱ-
ԿԱՆԻՆ.— Հայաստանի Պետական հրատարակչություն-
նր ամեն տարի լույս է ընծայում մեծ քանակությամբ
գեղարվեստական գրականություն:

1953 թվականի ընթացքում սովետահայ գրողների
ինքնուրույն ստեղծագործությունների հետ միասին
թարգմանաբար լույս կտեսնեն ինչպես ռուս սովետա-
կան, նույնպես էլ եղբայրական ռեպուբլիկանների սո-
վետական գրողների լավագույն ստեղծագործությու-
նները: Տարվա ընթացքում լույս կտեսնեն Ջ. Դարյանի
«Փառք», Մ. Արմենի «Ճանապարհ», Ա. Մելիքյանի «Հա-
տուցում», Ս. Ալալաջյանի «Անապատում», Գ. Բոր-
յանի, Ս. Տարոնցու, Հ. Եփրազի, Մ. Մարգարյանի,
Ա. Գրաշու, Հ. Սահյանի, Վ. Դավթյանի և ուրիշների
բանաստեղծությունների նոր ժողովածուները և Պ. Սե-
վակի «Հայրը» պոեմը, Լույս ան ընծայվելու սովետա-
հայ գրականության ծաղկաքաղ (ռուսերեն) և պիե-
սեթի ժողովածուի 3-րդ գիրքը:

Առանձին ուշադրություն է դարձվում նաև երիտա-
սարդ ստեղծագործների վրա: Լույս են տեսնելու «Երի-
տասարդ ձայներ» և «Զինվորի ձայնը» ժողովածուները:
Ռուսերեն լույս կտեսնեն Հր. Քոչարի «Մեծ տան
զավակները» և Քր. Քափալցյանի «Քեզ համար, Մոսկ-
վա» վեպերը: Այսպիսով լույս կտեսնի 33 անուն գիրք՝
388,5 մամուլ ծավալով:

Լույս են տեսնելու Գ. Աբովի «Գ. Ստեղծական» և Հ.
Մկրտչյանի «Գրական դեմքեր» քննադատական աշխա-
տությունները:

Ռուս սովետական գրողների երկերից լույս կտեսնեն
Ա. Ֆադեևի «Երիտասարդ զվարդիա», Գ. Նիկոլաևայի
«Հռոմե», Մ. Նիկիտինի «Հյուսիսային Ավրորա», Յու.
Մալցևի «Հարավային լեռները» վեպերը, Ա.
Տվարդովսկու «Վասիլի Տյոբկին» պոեմը, որոնք ար-
ժանացել են Ստալինյան մրցանակի, և ուրիշ շատ
ստեղծագործություններ:

Պետհրատը պլանավորել է սխտեմատիկաբար լույս
է ընծայում կլասիկ գրողների ստեղծագործություննե-
րը՝ հատորակներով և առանձին գրքերով: 1953 թվա-
կանին լույս կընծայվեն Ա. Եփրազյանի երկերի 10-
հատորյակի 9-րդ և 10-րդ, Մուրաջանի երկերի 5-հա-
տորյակի 4-րդ և 5-րդ, Պ. Պոռչյանի երկերի 5-հա-
տորյակի 1-ին և 2-րդ հատորները, Հ. Թումանյանի
բանաստեղծությունների հատընտիր ժողովածու:

Ռուս վլասիկ գրողների ստեղծագործությունները
միշտ էլ աղել են ու մնում են հայ ընթերցող հասարա-
կության սիրելի գրքերը: Պետհրատը 1953 թվականին
լույս կընծայի Ա. Պուշկինի երկերի 6-հատորյակի

1-ին հատորը, Ն. Գոգոլի երկերի 6-հատորյակի 2-րդ
հատորը, Ա. Չեխովի երկերի 3-հատորյակի 1-ին հա-
տորը, Լ. Տոլստոյի ընտիր պատմվածքները, Ն. Նեկ-
րասովի բանաստեղծությունների նոր ժողովածու: Ա-
ռանձին գրքուկով լույս կտեսնեն Գեղեցիկի «Նշվու-
թյուններ և խոհեր» 3-րդ հատորը և Ա. Գոնչարովի
«Զուռիթա»:

Եղբայրական ժողովուրդների գրականությունից 1953
թվականի ընթացքում Պետհրատը հրատարակելու է
Ստալինյան մրցանակի լաուրեատներ Ա. Վենցովայի
բանաստեղծությունների «Հատընտիր», Մ. Իբրահի-
մովի «Կգա օրը» և Ա. Զինյովի «Հեղու» վեպերը:

Արտասահմանյան գրականությունից լույս կընծայ-
վեն Վ. Եբրազիի երկերի 3-հատորյակի 2-րդ հատո-
րը, Վ. Հյուգոյի «Փարիզի Աստվածամոր տաճարը», Ա.
Ստիլի «Առաջին հարվածը», Ն. Հիլմեթի «Հատընտի-
ր», Ի. Վազովի «Լեփ տակ» և Ա. Զեբերսի «Մեռած-
ները երիտասարդ կման» ստեղծագործությունները:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ-ՊԼԱՆԵՏԱ-
ՐԻՈՒՄ.— Ամեն օր Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սո-
վետին կից Կուլտուր-ըրապավորական հիմնարկների գոր-
ծերի վոմիտին ռեպուբլիկական քննադատական թան-
գարան-պլանետարի (մոլորակացույցը) գրոսապուրու-
տի են դադիս բազմաթիվ ռանվորներ, ծառայողներ,
ռաանողներ, դպրոցականներ, կոլտնտեսականներ, տնա-
լին տնտեսուհիներ:

Նրանց համար կազմակերպվում են «Կոմունիզմի
մեծ կառուցումները», «Տիեզերագիտություն», «Կյան-
քի ծագումը», «Մարդու ծագումը», «Միջուրիյան քո-
լոգիայի նվաճումները» և այլ թեմաներով դասախո-
սություններ:

Այս տարի թանգարան-պլանետարիում ստեղծվելու է
երկու նոր բաժին: Այդ նպատակի համար արդեն ձեռք
է բերվել մոտ 300 նոր էքսպոնատ (ցուցադրության
նյութ), ստացվել է դիսպոզիտիվների (դրական ֆո-
տոնկար ապակու վրա) 6 նոր հավաքածու՝ «Ռուսա-
կան առաջին շուրջըրկյա ճանապարհորդները», «Ռուս
մեծ ճանապարհորդ Միկուլսո-Մակլայը», «Կայծակ և
որոտ», «Հրաբուխ և երկրաշարժ», «Տեխնոկոսմոսի և
աւտոդիտարաններ», «Սատուրնը և նրա օղակը» և
այլ նյութերով: Ռեպուբլիկայի շրջաններում ցուցա-
հանդեսներ և դասախոսություններ կազմակերպվու հա-
մար արդեն ավարտվել են շրջիկ ցուցահանդեսների
համալրման աշխատանքները:

Այս տարվա հունվարին թանգարան-պլանետարի են
այցելել ավելի քան 2.000 մարդ:

ՈՒՍՄԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

ԴԱՍԱԳՐՔԻՐ ՌԵՍՊՈՒԲԼԻԿԱՑԻ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ.
— Հայպետհրատը սկսեց դպրոցական դասագրքերի
հրատարակումը առաջիկա ռաւմնական տարվա հա-
մար: Արդեն լույս է տեսել 14 անուն դասագիրք՝
330.000 օրինակ ընդհանուր տպագրանակով: Դրանց
թվում են ՍՍՌՄ պատմություն, դարվիճիլդի հի-
մունքների, ֆիզիկայի, մաթեմատիկայի, հայ գրակա-
նության դասագրքերը:

Մինչև նոր ռաւմնական տարվա սկիզբը բոլոր ա-
ռարկաներից լույս կտեսնի 33 անուն դասագիրք՝
1.882.000 ընդհանուր տպագրանակով: Դասագրքերից
բացի, մեծ տպագրանակներով հրատարակվում են մե-
թոդական ձեռնարկներ՝ դպրոցների դասատուներին,
մանկատների և մանկապարտողների դաստիարակներին
օգնելու համար:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

ՌԱԴՈՆԱՅԻՆ ՎԱՆՆԱՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՒՐՈՐՏՆԵՐՈՒՄ.— Կուրորտությունների և բուժման ֆիզիկական մեթոդների ինստիտուտը Հայաստանում առաջին անգամ կիրառում է ռադոնային բուժում՝ ռադոնային արհեստական վանանների միջոցով:

Ռադոնային վանանները հաջողությամբ կիրառվում են խրոնիկական սեմառիզմը (հոդացավք), սրտի,

մաշկի, կանացի և այլ հիվանդությունները բուժելիս: Մինչև այժմ ռադոնային վանանները գործադրվում էին միայն ինստիտուտի ջրաբուժական բաժանմունքում: Այժմ ռադոնային վանաններ են կազմակերպվում Կիրովականի «Հայաստան» առողջարանում: Օրենք ռադոնային բուժում կսկսվի Արզնի կուրորտում և սեպտեմբերի մի շարք ջրաբուժարաններում:

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԵԹԵՐԱՅԻՆ ՑՈՒՂ ՓՇԱՏԻ ԾԱՂԿԻՑ.— Հոկտեմբերյանի շրջանում աշխատող հողագետ Հայկ Հարությունյանը մոտ տասը տարի փորձեր էր կատարում փշատի ծաղկից եթերային յուղ ստանալու համար: Համառ ու հրկարատե աշխատանքից հետո նրան հաջողվեց հասնել իր նպատակին:

ՍՍՈՒՄ Սննդի արդյունաբերության մինիստրությանը կից Պարֆյումերիայի գլխավոր վարչությունը և նրա եթերային յուղերի ինստիտուտը ստուգեցին ու փոր-

ձարեցին այդ յուղը և գտան, որ դա իր որակով ու կալուցությամբ խիստ արժեքավոր է և միանգամայն պիտանի պարֆյումերիայի (անուշահոտության) արդյունաբերության համար:

Հոկտեմբերյանի եթերային յուղերի գործարանին առաջարկվել է հեղինակի ղեկավարությամբ, 1953 թվականին ձևանամուկ լինել փշատի ծաղկից եթերային յուղի արտադրությանը:

